

TRANSFORMEM ELS PATIS

Transformem els patis és un programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona, a través de la Direcció d'Educació de la Gerència de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat i el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), amb la col·laboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona i l'Associació de Mestres Rosa Sensat, que pretén millorar l'espai d'esbarjo i de joc perquè esdevingui més naturalitzat, fomentar les dinàmiques i relacions igualitàries que es produeixen en aquest entorn a partir de la diversificació del joc i promoure el joc actiu i els usos comunitaris com a equipament de barri.

Aquest programa, en el que els protagonistes de la transformació del pati són el centre educatiu i la comunitat educativa que l'envolta, té la missió d'acompanyar i facilitar recursos per a desenvolupar un procés de reflexió sobre el pati, que té un gran potencial educatiu i d'aprenentatge, amb l'objectiu de generar una mirada crítica que permeti plantejar un canvi conceptual, i pedagògic i un canvi físic d'aquest espai per a la convivència.

A QUI VA ADREÇAT

Centres públics d'educació infantil, primària, instituts escolars i centres d'educació especial.

ETAPA

Infantil i primària

DURADA

De setembre de 2022 a octubre de 2023

CONTEXT

Transformar els patis i espais exteriors de les escoles per al joc i l'educació a l'aire lliure és un projecte tractor previst en [el Pla del joc a l'espai públic per avançar cap a una ciutat jugable](#) que té com a fita doblar els patis adequats de la ciutat amb l'objectiu que siguin més verds, coeducatius i comunitaris.

També en el marc de la lluita contra l'emergència climàtica, [el Pla Clima](#) exposa com la transformació de la ciutat des de les escoles és una estratègia clau per mitigar els impactes de la crisi ecològica.

A més, la situació de pandèmia per la Covid-19, ha afegit un nou motiu d'urgència per accelerar la transformació dels patis. S'ha posat de manifest el paper fonamental de l'escola i la necessitat de comptar amb entorns més adequats a l'aire lliure per a les oportunitats de joc i aprenentatge.

Aquest nou pla també recull els aprenentatges i el testimoni de diverses experiències prèvies de repensar i millorar patis amb mirada de gènere i de sostenibilitat ambiental, en especial durant anys mitjançant la Xarxa d'Escoles + Sostenibles de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquestes experiències de patis transformats són:

En clau de [refugis climàtics](#) (curs 2019/2020): 11 escoles de la ciutat, un pla desenvolupat en el marc del finançament que ha rebut l'Ajuntament de Barcelona del projecte Urban Innovation Action (UIA), un programa de la Comissió Europea per adaptar les escoles al canvi climàtic, com a repte del desenvolupament urbà sostenible.

En clau de perspectiva de gènere i diversificació del joc: 8 escoles de la ciutat, gràcies a iniciatives de les comunitats educatives que han comptat amb subvencions municipals (de districtes, Feminismes i LGTBI).

Comptem amb 2 edicions del programa Transformem Patis (curs 2020/2021 i curs 2021/2022) amb 29 centres educatius que han transformat el seu pati adequant-lo i enriquint-lo amb estímuls i aprofitant el màxim el seu potencial com a espai educatiu i social.

OBJECTIUS

Es treballarà perquè al 2030 tots els patis d'educació infantil, primària, instituts escoles i centres d'educació especial de la ciutat de Barcelona siguin coeducatius, verds i comunitaris en els espais i les dinàmiques.

- Reconèixer els patis com a espais de joc per excel·lència.
- Millorar la naturalització dels patis per garantir espais de promoció de la salut i benestar.
- Fomentar la coeducació en els patis per establir dinàmiques i relacions equitatives entre els infants i la comunitat educativa.
- Preservar l'espai del Pati com un espai per al joc actiu, l'activitat física i el moviment, en convivència amb altres tipus d'activitat
- Afavorir l'obertura dels patis a la comunitat per crear vincles amb la societat i l'entorn oferint nous espais educatius i culturals per a tothom, de manera que el pati incorpori una intencionalitat comunitària.

A QUI VA ADREÇAT

A tots els centres públics d'educació infantil, primària, instituts escolars i centres d'educació especial de la ciutat de Barcelona.

DURADA

És un projecte amb una durada d'un any i mig aproximadament.

DESCRIPCIÓ

Aquest programa pretén donar més rellevància a la vida als patis partint de la idea que el pati és escola i que, per tant, ha de formar part del projecte pedagògic i la comunitat educativa ha de ser la protagonista de la reflexió i millores sobre els espais, les experiències i usos dels patis.

El procés i actuacions per transformar el pati són:

- Constitució del Grup Motor de centre a partir de representants de cada sector de la comunitat educativa.
- Sessió informativa: Sessió inicial amb tot el Grup motor i l'equip dinamitzador.
- Treball intern: Primeres reflexions de cadascun dels agents (Equip de direcció, AFA, professorat, alumnat, equip del temps del migdia i entitats vinculades al centre).
- 1ª Sessió participativa: Sessió de treball dinamitzada del Grup Motor per a compartir visions de cada agent.
- 2ª Sessió participativa: Sessió de treball dels representants del Grup Motor amb l'arquitecte.
- 3ª Sessió participativa: Sessió de treball dinamitzada de contrast de l'Avant-projecte amb el Grup Motor i identificació d'elements claus pel projecte educatiu de pati.
- Sessió de presentació del projecte final.
- Treball intern: Elaboració del projecte educatiu de pati.
- Treball intern: Valoració del procés.
- 4ª Sessió participativa: Sessió de treball del Grup Motor per a la valoració del procés i el resultat.

Aquestes sessions es complementen amb una jornada per presentar la guia d'orientacions pedagògiques que recull experiències d'escoles que ja han fet aquesta transformació, possibles activitats a fer en el pati, entre altres recomanacions.

I tres sessions de formació destinades al professorat per oferir recursos i orientacions pedagògiques durant el procés de transformació del pati amb tota la comunitat educativa del centre.

Sessions de treball	Mes estimat
Selecció escoles	Juny de 2022
Constitució del Grup Motor	
Sessió informativa	Setembre de 2022
Treball intern <i>Primeres reflexions de cadascun dels agents de la comunitat educativa</i>	Des de setembre fins a novembre 2022
1a Sessió participativa <i>Sessió de treball dinamitzada del Grup Motor per a compartir visions de cada agent</i>	Novembre-Desembre 2022
2a Sessió participativa <i>Sessió de treball dels representants del Grup Motor amb l'arquitecte</i>	Gener-Febrer 2023
3a Sessió participativa <i>Sessió de treball dinamitzada de contrast de l'Avant-projecte amb el Grup Motor i identificació d'elements claus pel projecte</i>	Febrer-Març 2023
Sessió de presentació del projecte final	Maig 2023
Execució obres	Des de juny fins a setembre de 2023
Treball intern <i>Elaboració del projecte educatiu de pati</i>	
Treball intern <i>Valoració del procés participatiu</i>	Setembre 2023
4a Sessió participativa <i>Sessió de treball del grup motor per a la valoració del procés i el resultat</i>	Octubre 2023

FORMACIÓ ASSOCIADA

Durant el transcurs del programa l'equip docent ha d'assistir a tres sessions de formació, de durada aproximada de dues hores, per assolir els coneixements i les habilitats necessaris per desenvolupar el treball intern del procés participatiu amb tota la comunitat educativa del centre.

La comunitat educativa del centre ha de participar en la jornada de presentació de la guia d'orientacions pedagògiques en la qual s'exposarà el marc i antecedents del projecte, els criteris per a un bon pati i recursos per orientar la transformació, entre altres recomanacions.

QUÈ SE N'ESPERA

S'espera que, en finalitzar, el programa hagi contribuït a:

- Establir el projecte educatiu de pati que recull els principals objectius educatius de les activitats que passen al pati i que recull els usos i dinàmiques d'aquest espai, reconeixent el valor del joc en l'educació i l'aprenentatge a l'aire lliure.
- Fomentar l'equitat en el joc per a tots els infants per a trencar rols de gènere i promoure les relacions diverses entre infants.
- Oferir diversitat d'activitats lúdiques que estimulin el joc lliure, l'autonomia i l'experimentació, per donar resposta als interessos i capacitats de tots els infants.
- Incrementar la natura i els elements naturals amb arbres, arbustos i plantes que garanteixin un mínim de percentatge de cobertura verda a cada escola.
- Equilibrar els diversos tipus d'activitat però preservant l'espai del pati com un espai de moviment i activitat física de diversa intensitat.
- Millorar la confortabilitat i la funcionalitat del pati, garantint la màxima accessibilitat a dins i amb l'entorn.
- Introduir i preveure usos diversos en horari lectiu i no lectiu per a tota la comunitat educativa i per a la resta d'infants, famílies i persones adultes del barri amb intencionalitat comunitària.
- En el cas que es compleixin els requisits de comptar amb una zona ombrívola, verd i aigua i el pati sigui accessible des del carrer (garantint l'accés independent i segur a les zones definides fora dels horaris lectius), els centres educatius es podrien incorporar a la xarxa de refugis climàtics.

CONTACTE

Consorci d'Educació:

Susana Navarro snavarro.ceb@gencat.cat

Ajuntament de Barcelona:

Mireia Mestre mmestrec@bcn.cat

Gretel Vila gvila@bcn.cat

Organitzen:

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Col·laboren:

